

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Hyemalis - A Dominica I. Adventus Domini nostri usque ad
Dominicam Septuagesimæ

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Hac hebdomade Mysteria quæ occurrunt consideranda continent sex
Chrisi D. titulos seu qualitates consideratione dignissimas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44194

HAC HEBDOMADE, Mysteria quæ occurrunt consideranda, continent sex Christi Domini Titulos, seu Qualitates consideratione dignissimas, in totidem dies.

FERIA SECUNDA.

DE PRIMO DOMINI IN TEMPLVM INGRESSV,
UNDE EJECIT VENDENTES, ET UBI
OSTENDIT SE SUMMUM
DOMINUM.

QUAE EST PRIMA EIVS CONSIDERANDA QUALITAS.

Cùm fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes eiecit de templo:
& dixit, auferte ista hinc. Ioann. 2.

VERITAS PRACTICA.

Quantò minùs murmuramus, aut omnino tace-
mus, flagellari à Domino, tantò altius altissi-
mum eius dominium prædicamus,

RATIO EST, Quia quantò nos perfectius di-
vino Dominio subijcimus, tantò illud altius
prædicamus.

Sed quanto minùs murmuramus, aut omnino ta-
cemus, flagellati à Domino, tunc perfectius nos
divino Dominio subijcimus.

Ergo & tunc tanto illud altius prædicamus. Quod
certè est commendandum.

L P U N C T U M.

NONDUM in primariam Palestinæ
civitatem ingressus erat Dominus, ex
quo coepit inter homines conversari,
& palàm omnibus prædicare; sed se in
Galilæa continuerat, ubi quæcunque hætenus
considerata sunt, gesta leguntur. Nunc autem,
cùm profè esset Pascha Iudeorum, inquit Evange-
listæ, ascendit Iesus Ierosolymam, & invenit in
templo vendentes oves & boves, & columbas, &
nummularios sedentes; & cùm fecisset quasi fla-
gellum de funiculis, omnes eiecit de templo, oves
quoque & boves, & nummulariorum effudit as,
& mesas subvertit, & his qui columbas vende-
bant, dixit; auferte ista hinc, & nolite facere do-
mum patris mei, domum negotiationis.

Expende singula, & mirare potentiam, quam
primò hoc ingressu Judæis voluit manifestare.
Major hic demonstrata est potentia, inquit Ori-
genes, quàm in miraculo mutationis aquæ in ve-

rum: illic enim inanimata subsistit materia, hic
verò hominum domantur ingenia. Et S. Hiero-
nymus: Mihi inter omnia Domini signa, hoc vi-
detur mirabilissimum, quod homo tantopere contem-
ptibilis illo tempore Scribis & Phariseis contra sa-
vientes, uno flagello tantam potuit eicere mul-
titudinem. Ignem quiddam & siderium radia-
bat ex oculis, & divinitatis majestas lucebat in
facie, quando scilicet sic volebat indicare suum
dominium, & suam exercere potentiam. Nunc
verò licet absens corpore, sic sæpè nobiscum ag-
git, sic suum nobis manifestat dominium, sic
flagellum de funiculis vanitatum, ut Propheta
loquitur, ipse facit, & eiciens de templo cordis
nostri mundana & profana, Auferte, inquit, ista
hinc. Tum verò ad corpus seu externa bona, &
quidquid nostrum est se extendens, sæpè evertit
& effundit, quod male struxeramus. Sic S. Au-
gustinus: Proxius ad Deum tuum, refer flagellum
tuum. Quomodo refert? quomodo suffers? an
illum agnoscis Dominum? an de summo eius
dominio sentis & loqueris, ut sentire par est?
Agnosce ex veritate proposita & declaranda:
Quantò enim minùs murmuramus, aut omnino
tacemus flagellati à Domino, tantò altius altissi-
mum eius dominium prædicamus.

Sic porro declaratur: Quantò perfectius di-
vino nos dominio subijcimus, tantò illud altius
prædicamus. Tres quippe modi sunt, quibus de
Deo, divinisque ejus attributis, quid sentiamus,
expromere possumus. Primus, cùm de his ver-
ba facimus, & quantum in nobis est dignè &
magnificè coram loquimur Beatus, & solus po-
tens, Rex Regum, & Dominus Dominantium,
Secundus, cùm ipsi nos ad Deum affectum no-
strum

Ioann. 2.

If. 5.

In Ps. 31.

1. Tim. 6.
Apoc. 17.
& 19.

Mardo-
chaeus.
Ester 13

strum promimus: Domine, Domine, Rex omnipotens, in ditione enim tua cuncta sunt posita, & non est qui possit resistere tuae voluntati: Dominus omnium es, nec est qui resistat majestati tuae. Tertius denique cum re ipsa nos divino ejus dominio subijcimus, tunc opere magis loquimur, quam ullis verbis, in hac potissimum materia, ubi satis facile est dicere, Domine, Domine; sed quando difficultas occurrit in colendo ejus dominio seu facienda voluntate, tunc revera indicatur, quis illum agnoscat Dominum, & quanto tum perfectius, quis se divinae illius voluntati & potestati submittit, tunc altius praedicat, quam sit altum & summum ejus dominium, cui non possit resistere, licet velit; & cui nolit resistere, licet possit.

¶ 49. Servus meus es tu, Israel, quia in te gloriabor; Quando me scilicet vere Dominum tuum agnosces: Tunc enim est gloria Domini, quando vere agnoscutur Dominus; Et certe magna est etiam servi gloria, sic Dominum posse agnoscere, ut inde gloriatur; *Ut confitemur nomini sancto tuo, & gloriemur in laude tua.*

II. PUNCTUM.

SED quando minus murmuramus, aut omnino tacemus flagellati a Domino, tunc perfectius nos divino ejus dominio subijcimus.

Tres sunt etiam modi, quibus haec subiectio a tribus hominum generibus in adversitate redditur. Primo, cum qui adversis premuntur, dolent vehementer, & nonnulli murmurant; sed Deum tamen reverenter, nec irrumpunt in illas blasphemiae, & graviorum murmurum voces, quas effundunt hi, qui nullo Dei timore coercentur. Neque murmuraveritis, sicut quidam eorum murmuraverunt, & ab exterminare perierunt: inquit Apostolus loquens de Israelitis, quorum murmur fuit gravissimum, a quo qui se temperarunt in adversis, dicitur se subijcere Deo, licet alioquin de suis ille adversis graviter doleat.

1. Cor. 10.

Secundo, cum in adversis positi non murmurant quidem de Deo, quem bonum & justum norunt, sicque se illi subijciunt: sed dolentes de adversitate, dolorem suum exprimunt, & exprimendo augent, vel leniunt aliquando narratione suae miseriae; *Hau hau me filii! ut quid te misimus peregrinari, lumen oculorum nostrorum, baculum senectutis nostrae!* Sic pluribus absentiam filii sui Tobiae, dicebat mater.

Tob. 10.

Tertio denique cum neque murmure, neque actu, nec ulla vocis acerbitate movemur in ad-

versis, sed vel omnino tacentes, si qui rebelles animi motus insurgant, silentio reprimimus, vel si quid loquimur, non nisi ad reprimendos alios, nobis gravius indolentes loquimur: sicut Tobias pater conjugem suam admonerat: *Tace, & noli turbari, sanctus est filius noster, satis fidelis est vir ille, cum quo misimus eum.* Tunc perfecta ista subiectio, tunc perfectius nos divino dominio subijcimus, quia sic anima & corpore atque adeo nobis totus nos illi submittimus: sic intellectum, voluntatem, & omnes affectus circa illa bona, quorum jacturam facimus, una linguae continentia, Deo consecramus; Nam, ut ait S. Jacobus, *lingua constituitur in membris nostris,* id est, sic loquimur pro unaquaque parte corporis, aut animi nostri, quasi pars illa linguae esset, quasi lingua illic esset, quae jus illius partis, si forte laeditur, tueatur. Quamobrem si lingua continentur, caetera omnes partes continentur. Potens est ille vir continens linguae suae, etiam freno circumducere totum corpus, ait idem S. Apostolus. Sicque patet quam perfecte & integre, dum silemus in adversis, nos divinae subijcimus potestati. *Obmutui, & non aperui os meum, quoniam tu facisti.* Itane silendo loquetis? Itane loquendo siles?

Ibid. 3.

Iac. 3.

Ibid.

Pf. 38.

III. PUNCTUM.

QUANTO igitur minus murmuramus, aut omnino tacemus flagellati a Domino, tanto altius altissimum ejus dominium praedicamus, quia sic perfectius nos illi subijcimus, sicque subijcti, tacentes magis loquimur, quam si non ita subijcti, longos de divino Dominio sermones haberemus. *Vide ut sileas:* Hoc imprimis dictum a Propheta, Regi afflictissimo, quod si servaret, futurum certo erat, ut afflictione quantocumque liber evaderet. Hoc etiam evidenter demonstratur in beato illo Jobo, qui cum multa de Deo sanè, pie & sapienter; ac nonnulla de se cum amicis suis egisset, ab ipso tamen Deo tam severe est admonitus, ut poenituerit loquutum esse: *Inspicenter, inquit, locutus sum, & quae ultra modum excederent scientiam meam; Idcirco ipse me reprehendo, & ago poenitentiam in favilla & cinere.*

Is. 7.

Iob. 42.

Denique quid illustrius ad veritatis confirmationem, quam quod in Apocalypsi cuicidam in adversis tacenti dicitur: *Quonia servasti verbum patientiae meae, & ego servabo te ab hora tentationis, quae ventura est in orbem universum,*

Apoc. 43

sentia.

tentare habitantes in terra. Tentatio illa fuit ingens persecutio sub Traiano, in qua multi fideles defecerunt à fide; neque hic forè fuisset constantior, nisi singulari Dei protectione servatus esset; hanc verò meruit protectionem sua patientia, & patientiam testatus est suo silentio, O silentium omni linguà disertius!

Vide quàm graviter & quàm sepe contra pecces; *Hac dicit Dominus Deus; Vsq̄quod non vis subici mihi?* Si verò nunquam certius te il-

li subjicies, quàm si flagellatus taces, usquequò murmurabis? usquequò non silebis? An dolēs te à Deo Patre in filium recipi? *At flagellat omnem filium quem recipit*, inquit Apostolus; Rursus que alibi: *Omnia facite sine murmurationibus, & hesitationibus ut suis sine querela, & simplices filii Dei*. Quasi diceret: hæc est certa nota, si flagellatus non murmuraveris, *Quasi filii obedientia, non configurati prioribus ignorantia vestra desideris*.

FERIA TERTIA. DE COLLOQVIO NICODEMI CVM DOMINO JESU, QUI SE TUM VERE MAGISTRUM OSTENDIT.

Rabbi, scimus quia à Deo venisti, Magister. Ioann. 3.

VERITAS PRACTICA.

Qui non renuntiat omnibus, non potest esse Christi discipulus.

RATIO hæc est inter alias, quòd oportet Christi discipulum esse docilem & tractabilem, sive ut docentem magistrum audiat, sive ut auditis credat, seu denique ut quòd credit exequatur. Sed nisi discipulus renuntiet omnibus, non erit ita docilis.

Ergo nec erit etiam Christi discipulus: Quamobrem acceptanda renuntatio, qua proponitur, aut renuntiandum Christo Magistro.

I. PUNCTUM.

REMANSIT in urbe Jerosolyma. Christus Dominus per dies festos Paschæ, ibique pluribus editis miraculis, multos è Judæis ad se convertit, quos inter Nobilissimus ille est, de quo sic Evangelista S. Ioannes: *Erat autem homo, ex Pharisæis, Nicodemus nomine, princeps iudeorum: hic venit ad Iesum nocte, & dixit ei, Rabbi, scimus quia à Deo venisti, magister, nemo enim potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo.*

Tum verò multis ei respondit Dominus Iesus, quæ videri possunt, quibus ita permotus est Nicodemus, ut se deinceps discipulum ejus palam professus fuerit, & constanti pro eo contra Judæos steterit, atque etiam Apostolis in fugam

lapsis, audacter ipse cum Arimathæano Josepho, corpus Domini Crucifixi de cruce deposuerit, & aromatibus conditum sepelierit.

Admiranda quidem hujus discipuli docilitas, qui tam facile se præstiterit suo magistro, sed magis admiranda magistri dignitas, autoritas, sapientia, bonitas & potentia, qui tam brevi tempore tales formet discipulos. Tu tamen anime, qui hoc magistro gaudes, unde tam parum proficis? Forte id defectu veritatis proposita, cui quantum tibi necesse esset, non te satis conformas. Universalis enim est & fixa magistri sententia, *Quòd omnis qui non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest ejus esse discipulus*. Ipse est divinus Magister, ipsa est veritas, quæ hoc Effatum protulit, quando nulla succurreret dicti ratio, sufficit sic dictum esse, ut credatur: sufficit sic imperatum esse, ut impleatur. Neque verò defunt rationes, quæ id demonstrant; Atque hæc inter alias videtur expendenda; Quòd oportet Christi discipulum esse docilem & tractabilem, sive ut docentem quietè audiat, sive ut auditis non reluctanter credat, sive ut quæ credit & quæ opere complenda sunt, constanti impleat. Quæ cum de omnibus discipulis erga quem vis magistrum dici possint, tum de Christi discipulis vel maxime, quòd quæ suis Christus proponit, tam sublimia sunt, & supra omnem intelligendi facultatem; ut nisi discipulus sit valde docilis, nunquam dicenti credat; *Durus est hic sermo, & quis potest enim audire?* *Ioann. 6. dicca*

dicebant illi indociles. Adde quod, etsi audiretur, & quantum est ex parte intellectus, crederetur: durus tamen ita est sermo voluntati, ut ne repugnet dictis, docilitas tam sit necessaria, quam facilis est alioquin voluntatis repugnantia. *Et non vultis venire ad me, ut vitam habeatis!*

Ioann. 5.

Atque hinc Prophetæ, hanc præcipue docilitatem, vel futuram prædixerunt, vel ut necessariam denuntiaverunt, unde ipse Dominus & Magister: *Est, inquit, scriptum in Prophetis, & erunt omnes docibiles Dei;* non quod omnes futurj sint tales, sed quod omnes qui velint ejus esse discipuli, tales ut sint necesse sit; Nunquid vis ejus discipulus fieri? Nunquid vis fieri, quod ita necesse est fieri, ut nisi fiat, non sis Christi discipulus?

If. 54.

Ioann. 6.

II. PUNCTUM.

SED nisi quis renuntiet omnibus, non erit Christo docilis.

Nam primò quidem non erit docilis circa hoc primum documentum, quo jubetur à Christo renuntiare omnibus. Deinde verò si se indocilem ita præstet, ut jubenti magister renuntiare omnibus, non renuntiet; sed sibi reserret aliquid vel effectum vel affectum, profectò circa hoc etiam quod reservat erit indocilis, quando quid in particulari jubebitur, quod illud spectet. Nam quamdiu erit inordinatus rei affectus, tamdiu erit indocilitas voluntatis, quæ non patietur tangi, quod nimis diligit. Atque hæc indocilitas tam dura erit & pertinax, ut intellectum ad se pertrahat, & indocilem reddat ad credendum, quod alioquin facile crederet, si à perverta voluntate non perverteretur.

Ioann. 3.

Hoc videlicet est, quod Magister noster Nicodemum docebat dicens; *hoc est judicium, quia lux venit in mundum, & dilexerunt homines magis tenebras, quam lucem, erant enim eorum mala opera; omnis enim qui male agit, odit lucem, & non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus;* id est, quando quis ita affectus est circa objectum aliquod peccati, ut affectum nolit deponere: non vult cognoscere ibi esse peccatum, ne hac cognitione cogatur affectum deponere, sicque voluntas indocilis impedit intellectum, ne se docilem præstet: ac proinde nulla est docilitas animi, nisi voluntas renuntiet vel his affectibus quibus detinetur, vel his mundanis rebus, quæ tales affectus excitant & nutriunt.

Hayneusue pars prima.

Hæ sunt fatales spinæ, quæ suffocant verbum Dei, ne fructum ferat: hæc sunt zizania seminata in medio tritici. Hæc est via ruinæ, & via laboriosa, cui non est credendum, ex consilio Sapientis, ut non offendas in lapides, & ne ponas animæ tuæ scandalum, id est, obstacula & impedimenta fidei ac salutis.

Luc. 8.
Ecc. 32.

Non credes Evangelio, non credes dicenti Christo, si quid dixerit contra id quod ita diligis, & ita possides, ut ei renuntiare nolis. Testis ille adolescens, qui affixus bonis suis non credidit se reperiturum thesaurum in cælo si terrena despiceret. Testes illi qui Dominum contra divitias disputantem deridebant, *qui scilicet erant avari,* ut expressè refert Evangelista. Omnes illi denique testes, quibus exprobrabat, *Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab invicem accipitis, & gloriam quæ à Deo solo est non queritis?*

Matt. 19.

Luc. 16.

Ioann. 5.

Sicut ait de stulto Sapiens; *Non recipit stultus verba prudentia, nisi dixeris ea quæ versantur in corde suo;* Ita planè de omni inordinato affectu; Vix aliud persuaderi potest quàm quod diligitur: Præoccupata mens est, quæ vix ulli locum relinquat rationi & fidei. Navis est anchora & funibus alligata certo cuidam loco, unde se movere non potest, quocumque aspirante vento. Non est hoc esse tractabilem, non est hoc esse docilem, Væ nobis si tales habuissimus Apostolos.

Prov. 12.

III. PUNCTUM.

QVI non ergo renuntiat omnibus, non potest esse Christi discipulus, quia non potest esse docilis, qualem oportet esse Christi discipulum: Unde pridem Isaas, *Quem docebit scientiam, & quem intelligere faciet auditum? Ablactatos à lacte, avulsos ab uberibus.* Hi nempe sunt dociles, qui sunt à suis abstracti cupiditatibus, qui nulla re interna vel externa detinentur, quin audiant & sequantur docentem Christum, qui propterea suis dicebat: *Si vos manseritis in sermone meo, verè discipuli mei eritis, & cognoscetis veritatem, & veritas liberabit vos.* Quali diceret, multi se dicunt discipulos meos, aut tales apparent, qui verè non sunt. Nam hi verè sunt discipuli, qui cum audierint sermonem meum, se ita dociles reddunt, ut ei credant & acquiescant, quia sic à me audierunt, licet non capiant, licet non intelligant, hoc unum sciunt, quod Christus hoc dixerit & imperarit, & factis illis est ad

If. 28.

Ioann. 8.

E e

obse-

obsequendum. Tum verò illi post cognoscant veritatem, quam non intellexerant, antequam crederent; & cognita veritas ita confirmabit eos in fide & charitate, ut planè liberet intellectum non modò ab omni errore contrario, & voluntatem ab omni affectu opposito; sed etiam ab adversariis, & his inimicis qui contrà solent eos impugnare. Vide in 2. parte, Fertia 2. infra Hebd. 4. post Pascha, ubi hæc proponitur veritas: Non est prius intelligendum ut credas, sed primò credendum est, ut post intelligas.

4. s.

Egregia verò est huius perfectæ docilitatis & renuntiationis forma in Propheta qui de se ait, aut de Christo in persona sua. *Dominus meus aperuit mihi aurem, ego autem non contradico, retrorsum non abii, corpus meum dedi percussentibus, & genas meas vellentibus: faciem meam non averti ab increpantibus, & conspuentibus in me: Dominus meus auxiliator meus, ideo non sum confusus: Ideo posui faciem meam ut petram durissimam, & scio quoniã non confundar; Iuxta est qui justificat me, quis contradicat mihi?*

stemus simul, quis est adversarius meus? accodat ad me, ecce Dominus Deus auxiliator meus, quis est qui condemnet me?

In his enim tria sunt, quæ rem omnem conficiant. Primum est docilitas intellectus; *Ego autem non contradico.* Deinde voluntatis in rebus difficillimis, & ubi apparet manifesta renuntiatione rerum charissimarum. *Corpus meum dedi percussentibus.* Denique si quid contra intellectui & voluntati opponatur, hoc unum responderi debet, quia sic Dominus verbo & exemplo & auxilio, quò uno duce fretus nihil expavescat. Quid enim opponi possit contra verum Christi discipulam, quod non ipsi Christo posset opponi? At quid Christo possit opponi, quod non verus ejus discipulus velit profiteri? *Non est discipulus super Magistrum, nec servus super Dominum suum, sufficit discipulo, ut sit sicut Magister ejus, & servo sicut Dominus ejus.* Velle ne supra esse? Ego aut infra, aut sicut ille: sicut ille suis omnibus renuntiavit; sic te oportet tuis, ne sit supra magistrum discipulus.

Matt. 10.

FERIA QVARTA.

DE ACCUSATIS A PHARISÆIS, APOSTOLIS,
QUOS CHRISTUS DOMINUS UT SUPREMUS
JUDEX ABSOLVIT, ET ACCUSANTES
CONDEMNAT.

Ecce quid faciunt discipuli tui Sabbatis, quod non licet. Marc. 2.

VERITAS PRACTICA.

Qui nimis humana timet judicia, non satis reveretur divina.

RATIO EST, Quia qui nimis humana timet judicia, hoc timore sapius permovetur ad omitendum vel committendum aliquid contra Deum.

Sed quisquis ita permovetur contra Deum, non reveretur divina iudicia.

Ergo neque ille qui nimis humana timet, Et tamè quanti sunt in hoc nimio & per verso timore?

I. PUNCTUM.

IN iduum videbantur intenei Pharisei, ut modò accusarent Magistrum apud discipulos; modò discipulos apud Magistrum;

Quare cum publicanis & peccatoribus manducant Magister vester? Sic paulò ante audivimus eos de Magistro conquerentes. Nunc verò cum forte discipuli Sabbato per fara, sive per segetes iter haberent, & famem avullis manu spicis solarentur: Ecce, inquit, discipuli tui faciunt, quod non licet. At Dominus factorum omnium & dictorum Cognitor ac supremus Judex, lata sententiã declarat innocentes discipulos: Et accusatos absolvens, condemnat Phariseos accusantes. Sic ipse est constitutus à Deo Iudex vivorum & mortuorum. Sic ipse est Dominus Iudex noster, Legis noster, Rex noster, Sic ipse denique de se ipso: Pater omne iudicium dedit Filio, ut honorificent omnes Filium, sicut honorificent patrem.

Matt. 9.

Act. 10.

1. 33.

Ioann. 5.

Honorem illi exhibe ut Iudici, agnosce quàm perfectè possideat omnes Iudicis partes seu qualita-

itates; Jurisdictionem, Scientiam, Æquitatem, & alias. O summe Iudex, quis de his dubitet? Et tamen anime quam parum reueremur ejus iudicia! *Certe qui nimis humana timet, non satis reueretur divina.* Et aperte sentimus, quantum humana timeamus.

Inordinatus utrimque timor, & quâ parte deficit, & quâ excedit. Ad suam itaque medium, ut reuocetur, expende quid sit quod qui nimis humana timet iudicia, non satis reueretur divina. Nempe hoc habet humanus timor, ut ne incidat in hominum iudicia, multa committat vel omittat contra divinas leges. Sunt enim hæc diuinæ leges, vel positivæ omnes, vel negativæ; id est vel aliquid præcipiunt faciendum, vel prohibent ne quid fiat. In utroque autem sæpe aliter sentiunt & iudicant homines, ac diuinæ ferunt leges: sæpe homines damnant, quod probat & præcipit Deus; sæpe etiam id est gratius hominibus, quod odiosum est Deo:

Non enim cogitationes meæ, cogitationes vestræ: neque via vestra, via mea, dicit Dominus. Atque hinc fit, ut qui nimis humana timet iudicia,

omittat illud quod præcipit Deus, vel committat quod prohibet, ne humano videlicet damnetur iudicio. *Dilexerunt, inquit, gloriam hominum magis, quam gloriam Dei;* Id est, maluerunt placere hominibus, aut magis timuerunt illis displicere, quam Deo. Undelicet credent Christo, non audebant tamen propter Phariseos confiteri, *ut in Synagoga egerentur;* O peruersum timorem! *Timidis & incredulis, pars illorum erit in stagno ardenti igne.*

Id. 19.
Apoc. 21.

II. PUNCTUM.

SED quis ita mouetur contra Deum, ut vel omittat quod præcipit, vel committat quod prohibet, non satis reueretur divina iudicia.

Imò nec omnino reueretur, cum aperte peccet in Deum, & ideo tantum peccet, ut placeat vel ne displiceat hominibus. Tum enim duo simul concurrunt, quæ diuinam offensionem augent, vel plurimum. Primum est culpa, quæ vel omissione vel commissione contrahitur. Alterum est causa culpæ, nempe hominum major metus & cultus, quam Dei, quod potestimum per se solum valde injuriosum est Deo.

Eccles. 18. *Quid est homo, inquit Sapiens, & quæ est gratia illius? Et quid est bonum aut quid nequam illius? Quasi diceret, quid sperandum boni,*

aut timendum mali ab homine, quod non magis à Deo speretur vel timeatur? Unde si quis spe aliqua boni, vel timore mali prætulit hominem Deo, Deum valde offendit, à quo longè alia speranda essent bona, vel timenda mala. *De ore tuo te iudico serue nequam!* hoc illi diuinus dicit Iudex, nempe qui timore mali permoveris, quare non magis timuisti malum, quod à me tibi grauius imminabat, quam ab illo quem mihi prætulisti?

Luc. 19.

Atque hinc sententia damnationis, quæ jam prolata est, *Duplicato duplicia secundum opera ejus: in poculo quo miscuit, miscete illi duplum.* Id est, augete illi duplo poenam pro illo peccato, quod timore hominum fecit, duplicetur poena damni, duplicetur poena sensus, & omnia duplicentur, quia nimis timuit timendo homines, & non satis timuit non timendo Deum.

Apoc. 16.

Sarissime hæc graua & pavenda, ut agnoscas quam grauiter se offensum propterea demonestret Deus, quod humano metu offendantur?

III. PUNCTUM.

QUI nimis igitur humana timet iudicia, non satis reueretur divina; Cum ex humano illo metu multa peccet in Deum, quæ tantò certè grauiora sunt, quantò Deus magis erat timendus, quam homo cui præfertur. *Dico vobis amicis meis ne terreamini ab his qui occidunt corpus, & post hæc non habent amplius quid faciant: ostendam autem vobis quem timeatis, timete eum qui postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehennam: ita dico vobis hunc timete.*

Luc. 12.

Sic timebat ille, qui ab inimicis importunè sollicitatus, ut contra religionem humanis se tantisper accommodaret iudiciis; *Etsi, inquit, in præfenti tempore supplicium hominum eripiar, sed manum omnipotentis nec virum nec defunctus effugiam.* Sic de aliis Martyribus S. Ambrosius, explicans illud Davidis, *Principes persecuti sunt me gratis, & à verbis tuis trepidauit cor meum.* *Pone, inquit, martyrem inter pericula constitutum, cum inde immanitas bestiarum ad incutiendum tremorem infirmat, aliunde stridor candentium laminarum, & flamma fornacis ardentis exarsuet: ex parte alia personent tractus grauium catenarum, hinc carnifex cruentus assistat. Pone, inquam, circumspicentem omnia plena supplicia, deinde cogitantem mandata diuina,*

Eleazar.

2 Mach. 6.

Pf. 118.

illum ignem perpetuum, illud sine fine incendium perfidiorum, illam poena recrudescens arumnam, trepidare corde, ne dum presentibus cedat, perpetuis se deat exitiis; perturbari animo, dum futuri iudicii romphaam illam terribilem, quadam conspectus specie contuetur.

Hoc est scilicet remedium inordinati timoris humani, divinum sibi graviolem proponere; Neque id verò tantum, cum de fide agitur, sed in quolibet peccati casu, qui frequentissimus est timenti nimis homines, juxta illud Sapientis; *Qui timet hominem, cito corruet.* Ah quoties sic

Prov. 29.

conruisti? Expende; Sic porro Apostolus se contra munebat: *mibi pro minimo est, ut à vobis judicer, aut ab humano die. sed neque meipsum judico; qui autem judicat me, Dominus est.* Et alibi. *An quare hominibus placere? si adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem.* Rursumque idem, *Ita loquimur non quasi hominibus placentes, sed Deo qui probat corda nostra.*

2. Cor. 4.

Gal. 1.

1. Thess. 2.

Omnino vide libri tertii de Imitatione Christi, caput tricesimum sextum. Et frequenter ora cum Davide: *Judica judicium meum; & redime me.*

Ps. 118.

FERIA QUINTA.

DE SANITATE RESTITUTA OMNIBVS AD CHRISTUM ACCEDENTIBVS QUI SE MEDICUM ANIMARUM ÆQUE AC CORPORUM FECIT.

Multos enim sanabat, ita ut irruerent in eum, ut eum tangerent, quotquot habebant plagas. Marci 3.

VERITAS PRACTICA.

Frustra multiplicas medicamina, sanitas non erit tibi; Quod gravius in te est malum, hoc minus vis sanari.

RATIO postrema partis qua sola difficultatem habet, hac est inter alias, quia quod gravius in te malum est, quòdque maxime Medicus tuus Christus sanare vult, est affectio quadam vehementior.

Sed illa, quam minus vis sanari, & in qua curanda magis es resistis.

Ergo & quod gravius in te est malum, hoc minus vis sanari, ac proinde illud Jeremia facile sequitur: frustra multiplicas medicamina; sanitas non erit tibi. Quod cerè est expavesendum.

L PUNCTUM.

FREQUENTISSIMA est, & penè quotidiana representatio sanitatis restitutæ à Christo Domino variis ægris, & malè habentibus quocunque genere morbi: Verùm hic apparent tria, quæ considerationem nostram præcipuè figant & detineant in hac materia. Primum est quod cum Dominus ingres-

sus esset Synagogam die Sabbati, ibique homo esset habens manum aridam, obsecrabant Dominum adversarii, si Sabbatis curaret, ut occurrerent illi. Tum vero Jesus hominem in medium venire iussit, & ut luculentior esset sanitatis restitutio, coram omnibus eum sanat, docetque omnes, ad eò nihil esse quod arguatur, si sanandis morbis operetur die festo, ut vel maxime tam piùm & religiosum opus tum sit patrandum. Quo sanè dicto & facto si unquam alias, Medicum seipsum ille est, & hanc beneficentiae suæ exercitationem quanti æstimaret, placè indicavit.

Marci 3.

Luc. 6.

Secundum verò quod advertas, cum nihilominus Pharizæi non desinerent a ummurare, infundere, & gravius aliquid meditari contra Dominum Jesum; ne forte propter ea retardarentur infirmi ab eo conveniendo, secesserunt inde in commodiorem locum, quò statim omnes malè habentes confluerunt & sanati sunt. Tertium denique, tanta erat sanitatis recipendæ facilitas, ut si vellevit eum tangere, illico corpore curarentur & animo. O potentiam medici! o bonitatem! quid est ego anima mea, cur nondum sanati sumus, qui tam frequenter ad illum ipsum medicum accedimus, & tanta medicina sumimus? Audi & contemisce: *Quod gravius in te est malum, hoc minus*

nibus

II. PUNCTUM.

vis vis sanari. Frustra multiplicas medicamina, frustra medicum consulis, quia quem vellet magis sanare morbum, tu contra reniteris, atque in hoc sanando morbo, magis ei resistis.

Quod sanè si verum est, vides quàm sit luctuosum & tremendum: Quam verò id sit verum, aperta est ratio; Quia quod gravius in nobis est malum est affectio quædam vehementior circa quodvis objectum, sive sit complacentiæ, sive displicentiæ, & aversionis, sive in vanitatem alliciat, sive in voluptatem, aut in terrenas commoditates, sive in amicitiam personarum, sive in odium, quæcunque tandem sit illa vehementior animi affectio, tu ipse videris, illa est gravius animi malum, quia magis damnosa est, magis intrinseca est, magis cognita, magis voluntaria, magis occupat animum, magis intellectum obstruit, magis voluntatem acuit ad crebriores & vehementiores actus producendos, magis memoriam replet, & cæteras omnes animi operationes in se transformat. *Transierunt in affectum cordis:* hæc est pravitas cordis, hæc est propria concupiscentia, iuxta quam ambulare dicuntur, qui ambulant in interitum suum; hoc est peccatum ad mortem, de quo sanctus Ioannes, & de quo Ipse Dominus: In peccato vestro moriemini, nisi scilicet opportunum adhibeatis remedium.

Ac propterea facile est cogitare, quàm prima & præcipua hæc sit cura Medici animarum Iesu, circa hoc gravius malum. Sive enim suam gloriam respiciat in curatione animæ, sive ipsius animæ bonum; certè utriusque interest, ut quod est gravius primò curetur. Nam, ut ait Sapiens, *Languor prolixus gravat medicum: Breve languorem præcidit medicus.* Id est, peritus in hac arte, in hoc ostendit peritiam suam, si præcidat morbum: præcidit autem, cum ad radicem & gravitatem mali quamptimum se applicat. Unde licet minores quidam morbi augeantur, si tamen curetur gravior, tum curari & sanari infirmus dicitur. Sic planè in morbis animi, sic præciduntur, quando quod est in infimo gravius primò curatur, si que etiam permittuntur minora quædam mala, ut graviora sanentur; Quod exprèsse S. Thomas, post S. Augustinum, refert de peccato immunditiæ ad remedium latentis superbiæ, quæ vix alioquin curetur. Numquid is fortè est gravior morbus tuus? Numquid à superbia vel voluptate, plaga tua damnosior? *Vide vias tuas in conualle; scito quid feceris, cursor levis explicans alas suas.*

SED illa est affectio, illo est morbus, quem minus vis sanari, & in quo curando magis resistis Christo.

Nam illa ipsa ratio seu causa, quæ fit ut affectio illa sit in te vehementior, facit etiam ut in ea curanda magis resistas. Quænam est enim illa causa, nisi natura depravata, seu inclinatio naturalis & temperamentum proprium, quo in illud connaturale objectum magis moveris, quàm in aliud? Atqui illa ipsa est naturalis inclinatio, quæ sese opponit remediis, & quò est naturaliter vehementior, eo vehementius sese opponit. Quod est enim magis naturale & proprium, tam altè infixum est & insitum in ipso animo, ut vix deponi possit; vix suaderetur esse malum, vix advertitur quoties in illud peccetur; vix creditur fieri posse etiam cum gratia, ut inde animus avertatur, adeò placet illud objectum, vel oppositum displicet, ut statim ex proposita specie, affectio moveatur in amorem vel odium, unde cæteræ passionibus excitantur quibus ita implicatur animus, ut vix locus super sit. Gratia & libertati ad recipiendam sanitatem.

Cum sanare vellem Israël, revelata est iniquitas Ephraim, & malitia Samaria, quia operati sunt mendacium, & fur ingressus est spolians, latrunculus foris. Osee. 7.

Tria ista, *Israël, Ephraim & Samaria*, pro eodem à Propheta ponuntur; & sensus est, tunc apparere iniquitatem & malitiam peccatoris, cum sanatur à Deo: quia cum sanare vellet Deus quod in ipso gravius est, in hoc ipso magis ei resistit, quod est propriè & verè esse malum seu iniquum & peccatorem gravissimum. Deinde verò quia peccator petit à Deo sanitatem, & nonnulla etiam sibi facere videtur ad hunc finem, quia tamen non facit quæ vellet Deus, idcirco operatur mendacium, mendax est & simulatus in sua illa præterita voluntate sanitatis. Denique fur est intus, & latrunculus foris, id est naturalis inclinatio, & objectum connaturale, quæ duo simul tam aptè inter se conveniunt, & colligantur, ut expugnent & spolient omnem gratiam, & remedia quævis excludant.

Est certè quid efficacius Superbo, quam humiliatio? quid Inde voto aptius quam Oratio? quid Guloso, quid Avaro quàm temperantia & liberalitas? At propone sua unicuique remedia, nonne tum illi exandescunt, nonne in Medicum effrentur? quia scilicet nihil minus volunt, quàm

quàm quod inclinationi naturali magis repugnat, cum tamen nihil sit aptius ad illam curandam, quàm quod ipsi repugnat. Nonne hinc evidenter patet, illum esse morbum, quem minus sanari volumus, & in quo curando magis Christo resistimus? Numquid te miserum crederes, si te Christus desereret! At tu si Christum curantem deseris, numquid times te deserendū?

III. PUNCTUM.

QUOD gravius igitur in te est malum, & in quo curando maximè Christus elaborat, hoc minus sanari vis. Quia illa tua est affectio naturalis vehementior, cui sanandæ opposita remedia magis conveniunt, & illa sunt quæ minus libenter recipis. *Cælestis medicus, inquit S. Gregorius Papa, singulis quibusque vitiis obviantia adhibet medicamenta. Nam sicut arte medicina calida frigidis, frigida calidis curantur: ita Dominus noster contraria opposuit medicamenta peccatis, ut lubricis continentiam, tenacibus largitatem, iracundis mansuetudinem, elatis præcipere humilitatem.*

Hom. 32. in Evāg.

Patretur quidem lubricus se humiliari, & elatus continentiam fortè non recusaret: sed lubrico persanando necessaria est continentia; & elato humilitas; alioquin neuter sanabitur. Et

quamdiu quisque, quod sibi est necessarium ad sanitatem recusabit, non potest dici velle sanari, quantoque acrius id recusabit, tanto dicitur verius sanari nolle. Quæcunque porro alia sibi conquirat remedia, frustra conquirat, frustra multiplicat; *sanitas non erit ei*, quia non est sanitas nisi per remedia opportuna; cum verò non sint opportuna nisi quæ sunt opposita morbo, frustra conquirat alia.

Hæc dicit Dominus; insanabilis fractura tua, pessima plaga tua, curationum utilitas non est tibi, Jer. 30.

quid clamas super contritione tuâ? *insanabilis est dolor tuus*: Non quidem Deo, si uterere remediis quæ tibi offert, sed tibi est insanabilis, qui hæc fugiendo remedia, putas te posse curari aliis; Itane ageres in ægritudine corporis? Itane tibi corpus, plusquam anima; terra plusquam cælum; & tempus plusquam æternitas?

Hæc revolve attentius: & in tua infirmitate ne despicias teipsum, sed ora Dominum, & ipse curabit te. Eccl. 3.

Ab omni delicto munda cor tuum. Hæc si dicuntur à Scriptura pro sanitate corporis, quanto magis pro salute animæ? Si tanta cura agitur, ut

aliquando plus vivatur, inquit S. Augustinus, quomodo agendum est, ut semper vivatur? Serm. 64. de verbis Dom.

Vide in 3. parte, Feria quinta infra hebdomadam nonam.

FERIA SEXTA.

DE PRODUCTO AB EVANGELISTA, PROPHETÆ TESTIMONIO, IN QUO DOMINUS ELECTUS DEI SERVUS DECLARATUR.

*Ecce puer meus quem elegi, dilectus meus in quo benè complacuit anima
meæ. Matth. 12.*

*Ecce servus meus suscipiam eum. electus meus, complacuit sibi in
illo anima mea. II. 42.*

VERITAS PRACTICA.

In parvis, major est servi Dei fidelitas.

RATIO EST. Quia tunc major videtur esse servi fidelitas, quando is constantius, & purius Domini sui rationes respicit, & non suas. Sed in parvis præcipue rebus hæc præstat servus Dei.

Ergo in parvis major est servi Dei fidelitas: qua proinde præstanda est ut debetur.

I. PUNCTUM.

CONSPIRANTIBUS contra Jesum Pharisæis, secessit aliò Dominus, & secuti sunt cum multi, quos omnes curavit, ut supra visum est. His verò enarratis ad-

dit Evangelista; Et praecepit eis, ne manifestum eum facerent, ut adimpleretur quod dictum est per Isaiam Prophetam dicentem: *Ecce puer meus, quem elegi dilectus meus, in quo bene complacuit anima mea, ponam spiritum meum super eum, & iudicium gentibus nuntiabit: non contendet, neque clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem eius: arundinem quassatam non confringet, & lignum sumigans non extinguet, donec eiciat ad victoriam iudicium; & in nomine eius gentes sperabunt.*

In quo quidem Prophetae testimonio cum multa consideratione dignissima, tum illud praefertim, quod Dominus electus Dei Puer seu Servus declaratur, in rebus valde exiguis. Quid est enim illud, secessisse aliò, nec se manifestari velle, ut propterea fuerit adimpletum, quod Propheta praedixerat, futurum eum electum Dei servum? Revera quidem adimplevit, quod praedictum fuit, non contendit, non clamavit, non resistit repugnantibus sibi Pharisaeis, cessit tempori, cessit invidiae, nihil contra retulit. Sed ad eòne magnum est & Divinum non contendere, non clamare, non audiri, ut propterea Dominus singulariter **ELECTUS DEI SERVUS** appelletur? Sic plane est; *In parvis major est servi Dei fidelitas.* Quod de Christo jam patet ex illo testimonio: de nobis autem hac ratione declaratur.

In confesso est apud omnes, quod in eo potissimum consistat servi fidelitas, si constanter & pure Domini sui rationes respiciat & non suas; atque adeò quo is constantius & purius sic se geret erga Dominum suum, eo fidelior servus charior semper habebitur.

Duo haec indivisim requiruntur, constantia & puritas. Constantia quidem, quia longè aliud est per plures annos integritatem suam probasse, quam per aliquot dies aut menses. Longè aliud est in multis aut quotidianis negotiis, quam in uno aut altero; longè aliud deo, quae semper fuisse integrum, quam aliquoties. Sic se Jacob Socero suo Labano probabat; *Viginti annis fui tecum: oves tuae & caprae steriles non fuerunt, arietes gregis tui non comedi, nec caprum à bestia ostendi tibi, ego dimnum omne reddidit tibi: quid si furto peribat à me exigebas, die nocteque, astu urebar & gelu furebar, quo somnus à oculis meis sicque per viginti annos in domo tua tibi servivi.* Hoc est esse constantem, hoc est esse fideliem ex hac parte.

Iam verò ex alia, Puritas aequè attenditur, quando scilicet servus non tam mandata respicit, quam ipsum mandantem. Nam in mandatis spectari potest commoditas, vel incommoditas, honor vel ignominia, facilitas vel difficultas; Qui verò suis, commodis aut incommodis permoveretur, longè ab illa fidelitate servi, qui solas Domini rationes respicit nulla sui habita ratione; nec tam ille servit Domino suo quam suis commodis. Esto id omne exequatur, quod mandat Dominus, quia tamen dum in mandato respicit facilitatem & honorem, atque id propterea libentius exequitur, quam si difficile esset aut probrosum; certe multum detrahit de integritate fidelis servi, praesertim apud Deum, qui animum potius respicit, quo res fiunt, quam res ipsas. Sic S. Hieronymus ad Celantiam: *Prudentissimus est, inquit, qui non tam considerat, quod iussum est, quam illum qui iusserit, nec quantitatem imperij, sed imperantis cogitat dignitatem.* In imperante, Deum; in imperio, autem sese homo attendit, Qualis verò distantia est Dei & hominis, tale est eius servi discrimen qui pure Deum respicit, & eius qui non ita Deum spectat in omnibus.

II. PUNCTUM.

SED in parvis praecipue rebus hoc praestat servus Dei, id est manifestus se ostendit constantem & se pure respicere Mandantem potius, quam mandata.

Nam primò de constantia, cum frequentius occurrant parva quam magna, certe in parvis etiam facilius est se constantem probare, quam in magnis? Esto enim occurrant aliquando magna, in quibus sis fidelis, at cum dictum sit, non ex uno aut altero casu fidelitatem probari, sed ex multis; quis non videt multa illa quotidie in parvis tantum rebus evenire, ubi se probabilem servus exhibeat?

Deinde verò de Puritate qua Imperans potius respicitur, quam imperium, aperte patet in parvis rebus, ubi nihil adeò spectandum cernitur, quod animum pelliciat ad sui considerationem, sicut in magnis. Neque enim illic magnus proventus aut iactura magna: non inde ullum decus, aut aliqua gravis injuria; unde si quis parva & quotidiana illa constanter, & qua potest sollicitudine ac diligentia perficiat, profecto indicabit se unum Imperantem pure respicere, se uni Deo intendere, se illi uni adhaerere, & cum

Ep. 20.

Gen. 31.

Pf. 72. & cum Davide posse dicere; *Quid enim mihi est in caelo, & à te quid volui super terram? defecit caro mea & cor meum, Deus cordis mei, & pars mea Deus in aeternum. ALII sibi partes faciunt de rebus humanis, inquit S. Augustinus, clamet populus Dei, PARS MEA DEVS MEVS. Non ad tempus pars mea, sed pars mea Deus in saecula.*

III. PUNCTUM.

Matt. 25. **I**N parva major est igitur servi Dei fidelitas, quam in magnis; Quia in illis major constantia, & puritas cultus Dei spectatur, in quibus tota consilii fidelitas. *Euge serve bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam.* Non commemorat Dominus, quæ magna servus egerit, quia ubi agitur de commendanda fidelitate servi, declarandum sibi duntaxat id videtur, in quo est sita illa fidelitas, ut alii servi doceantur & excitentur ad illam exercendam.

Luc. 16. Sic rursus alibi Dominus: *Qui fidelis est in majori fidelis est, & qui in modico iniquus est, & in majori iniquus est;* Quali aperte diceret, non à magnis, sed à parvis rebus dignoscitur fidelitas servi, quia sæpè contingit, ut qui in magnis fidelis est, non sit in parvis; vix autem sit ut qui in parvis sit fidelis, non sit in magnis. Et sic primi hominis tentata est fidelitas in te exigua; qualis est pomi esus. Sic primi Judæorum regis in mora & expectatione Samuelis per unam aut alteram horam. Sic plura suppetere aliorum exempla, quibus Domini sententia confirmetur, sed ipse Dominus in se ipso suisque rebus gestis longè id evidentius manifestat, quàm in aliis. Cum enim vellet indicare, quàm se constanter & accuratè fidelem exhiberet in observanda lege, peribit, inquit, potius cælum & terra, quin omnia fiant usque ad unum Jota vel unum apicem. Cùmque ex veteri testamento referuntur in novo, quæ ab eo erant observanda refert ea præcipuè voluit quæ spectabant res minimas, ut cum veltus a sino Jerosolymam ingrederetur; cum in cruce potare-

1. Reg. 13. tur felle & aceto; cum ejus vestimenta dividerentur; cum hæc inquam, & similia referantur ab Evangelistis, quæ in divinis ejus factis non sunt præcipua, præcipuè tamen additur, ut adimpleretur quod dictum est per Prophetas, Quasi magna voce diceretur, advertendum id in primis esse quàm Christus Dominus fidelis fuerit in his minimis, ut sic fidelitatem ejus imitemur.

Matt. 5. Quin & ipse Deus Optimus Maximus, *Qui* *Is. 40.* *appendit tribus digitis molem terra, id est, tribus his Attributis universum regie mundum, Sapientiâ Bonitate & Potentiâ, nonne hæc in minimis magis elucere facis, quàm in magnis? Nonne magis mirandum, quod omnes capitis nostri capillos habeat numeratos, & ad folium arboris decidens advertat animum, quàm quod homines regat & Angelos? Nonne ad Bonitatem suam maxime declarandam, sic Sponsus sponsæ loquitur: *Vulnerasti cor meum soror mea sponsa, vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum, & in uno crine colli tui? Quid mihi nuntius uno crine? Nonne ad potentiam denique manifestandam illud divini Augustini valet dictum: Deus creat minima corpore, acuta sensu animantia ut majori attentione stupeamus agilitatem muscæ volantis, quàm magnitudinem Jumentis gradientis: ampliusque miremur opera formicarum, quàm onera Camelorum.**

Pf. 68. *Matt. 21.* *Is. 40.* *Matt. 10.* *Cant. 4.*

Luc. 16. *1. Reg. 13.* *Matt. 5.* *Zacch. 9. Pf. 21.* *Ecclesi. 7.*

Sic Deus magnum se nobis probare voluit in parvis rebus, quare illi nos magis in istis, nos qui tam parvi sumus. Si quid magnum peteret, excusare posses tuam parvitatem, nunc verò cum parva petat, quid excusabis? Dices forte illa esse indigna Deo, sed putasne tua majora, digna esse Deo, nisi ea Deus acceptare dignaretur? Nunc verò cum parva non modò libens acceptet, sed te totum ex parvis metiatur, arque ex fidelitate tua iudicium de te ferat: quid est quod illa non reddas? *Qui timet Deum, nihil negligit.* Expende quæ illa sint quæ negligas, quantumque sit arguenda talis negligentia, in te tam facili simul & tam pretiosa.

Vide in 3. parte, Sabbato infra hebdomadam quartam.

SABBA-

S A B B A T O.

AD HÆC S. JOANNIS BAPTISTÆ
VERBA, DE CHRISTO DOMINO.*Qui habet sponsam, sponsus est.* Joan. 3.

VERITAS PRACTICA.

Hæc sponsæ fides est, ut sicut neminem præter Sponsum velit diligere, ita velit à nullo diligi.

RATIO EST, Quod idcirco neminem præter Sponsum velit sponsa diligere, ut sic sponsa tota sit sponso, prout exigunt leges spiritualis matrimonii.

Sed nisi sponsa vellet à nullo diligi, non sic esset tota sponso, ut esse debet.

Ergo hæc sponsæ fides est, ut sicut neminem præter Sponsum velit diligere, ita velit à nullo diligi. Quod tamen valde rarum est, ac proinde diligentiùs procurandum.

I. P U N C T U M.

AD hæc circiter tempora revocandum est, quod sanctus Evangelista refert de Christo Domino baptizante in Judæa, quod cum discipuli sancti Joannis Baptistæ animadvertent, adierunt Magistrum suum, & dixerunt ei; Rabbi, *Qui eras tecum trans Jordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, & omnes veniunt ad eum: Respondit Joannes & dixit; Non potest homo accipere quidquam, nisi fuerit ei datum de caelo, ipsi vos mihi testimonium perhibetis quod dixerim, non sum ego Christus, sed quia missus sum ante illum. Qui habet sponsam sponsus est, amicus autem sponsi, qui stans & audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi, hoc ergo gaudium meum impletum est: illum oportet crescere, me autem minui. Qui de sursum venit, super omnes est.*

Videri possunt quæ plura sequuntur in textu, & ex singulis fructus est decerpendus, qui cuique proprius sit. Ad omnes autem maximè spectat, quod Christus SPONSUS dicitur, sponsus quidem Ecclesiæ universalis, atque in particulari cujusque animæ, quam sibi in lacta-

Hayneusue Pars prima,

mentis despondet, & propriam facit, juxta illud Propheta; *Sponsabo te mihi in fide;* quo nomine non tantum intelligitur fides, quæ dicitur Theologica, sed humana illa fides seu fidelitas, quæ solet inter conjuges dari & servari. *Osee 2.*

Ac de fide Sponsi Jesu non est dubium, quia se arctius obliget ad diligendam & fovendam illam animam, quam sibi sponsam facit. Neque item dubitari potest quin servet fidem suam, ille fidelis permanet, inquit Apostolus, *negare se ipsum non potest.* De fide autem animæ quanta incertitudo, quanta pericula! de hac propterea magis est cogitandum. *Hac porro sponsæ fides est seu fidelitas præstanda sponso, ut sicut neminem præter sponsum velit diligere, ita velit à nullo diligi.* *2. Tim. 2.*

Major difficultas quoad intellectum & voluntatem videtur esse, quòd sponsa velit à nullo diligi; atque idcirco, ut id apertius declararetur, sic formatur Veritas & conficitur ejus ratio, ut constet parem & eandem esse obligationem ex lege spiritualis hujus conjugii, sive ut nullum sponsa diligit præter Sponsum, sive ut à nullo alio velit ipsa diligi.

Quid est enim quod sponsa præter sponsum neminem diligit, nisi quod ratione de sponsationis novo quodam jure sic tota est Sponsi, ut se totaliter & totà se ipsa illum diligit, nihil ut super sit dilectionis ad alium, nisi prout Sponsus permittet & ordinabit? Sic exprèsse dicitur: *Dilectus meus mihi, & ego illi. EGO dilecto meo, & ad me conversio ejus.* Hoc est ita proprium & essentialè huic conjugio, ut in hac mutua donatione totius dilectionis, maximè situm & stabilitum esse conjugium videatur. Sic propterea sponsus sibi sponsam despondisse dicitur, cum seipsum totum pro ea dedit, ut sic etiam intelligeret anima, nunc se illi traditam in sponsam, cum se totam illi daret. Unde Apostolus: *Viri diligite uxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret, mundans laacro aqua in verbo vite, ut exhiberet* *Ephes. 5.*

Ej

exhiberet

exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi, sed ut sit sancta & immaculata.

Et certe si inter Conjuges talis debet esse donatio alterius ad alterum, ut jam non sint duo, sed unum: quod non tantum de corpore, sed de corde seu dilectione intelligendum est, adeo

2. 2. q. 26

2. II.

Gen. 2.

Matt. 19.

ut nulla sit pars dilectio sicut conjugum, nec parentes ipsi sint tam impensè diligendi, ut expressè docet sanctus Thomas; propterea que dictum sit: *Relinquet homo patrem & matrem, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una;* Quamto id magis requiritur inter Christum & animam, non modò ratione dignitatis Christi, sed ipsius Conjugij spiritualis, cujus figura & representatio quædam est carnale conjugium, & humana inter Conjuges dilectio & sociatio? Nam in re figurata plus semper inest, quam in figura. O quam præclarè virgo & Martyr Agnes *Hæc sponsi injuria est, expectare placituram. Rectene hoc intelligis? rectene ita sentis?*

II. PUNCTUM.

Sed nisi sponsa velit à nullo diligi, non sic erit tota Sponsa, ut esse debet.

Temperari debet hæc propositio, sicut & præcedens, inter duo extrema dilectionis, ut nec condemnetur ordinata dilectio inter homines, de qua nullo modo hic agitur: nec inordinata illa tantum condemnetur quæ valde vitiosa est, & rara inter spirituales viros: sed alia quædam minus inordinata intelligatur affectio, quæ nimis frequens est viris etiam spiritualibus, nondum tamen plenè mortificatis, quæ scilicet volumus diligi, æstimari, magnificari, aut saltem nolumus negligi & contemni, atque ita sæpè angamur & sollicitemur animo, num bene alij de nobis sentiant, nullo alio ad id inquirendum per moti motivo, nisi amoris proprii & naturalis illius inclinationis, quæ unusquisque seipsum nimis diligit. Hoc est quod sponsa Christi non inquit, hoc est quod non laborat & cogitat, hic est denique sensus quo dicitur nisi sponsa velit à nullo diligi, non sic erit tota Sponsa, ut esse debet; Nam sic volendo diligi ab aliis, nimis inordinatè se diligit. Ex hæc inordinata sui dilectio, dividit illam à totalitate, seu à tota seipsa quam debet sponso, sicque aliena est à dilectione sponsi, sicut inordinatus amor alterius. Cur enim veteratur dilectio alterius, nisi quia sic divi-

deretur quæ indivisa esse debet, sponsi dilectio, & per hanc divisionem tantum detrahere: ut de toto quod illi debetur, quantum alteri concederetur? unde si anima similiter per amorem sui ipsius, se ab amore sponsi dividat, cur non æquè veteratur iste sui amor, atque amor alterius?

Quod eò quidem magis verum est, quod amor sui ipsius sit fundamentum, & radix amoris alterius, qui cum inordinatè amatur, ut supponimus, non amatur nisi amore concupiscentiæ, id est, amore proprio, & amore sui ipsius: Unde à fortiori videretur hic amor proprius magis cavendus: *Volo vos, inquit Apostolus, sine sollicitudine esse, qui sine uxore est, sollicitus est quæ Domini sunt, quomodo placeat Deo, Qui autem cum uxore est, sollicitus est, quæ sunt mundi, quomodo placeat uxori, & divisus est.* Expende illud, & divisus est, quasi diceretur; En malum alieni amoris quod amantem sollicitet, & his sollicitationibus ac curis dividat ab unico illò objecto, quod amari debet & in quo cætera sunt amanda. Unde manifestè patet, quod undecunque importuna illa sollicitudo proveniat, æquè damnosa est, cum hoc uno sit damnosa, quod animura sollicitet & dividat. At verò si velis amari, nonne sic eris sollicitus an ametis ut vis, an plus te alius diligatur, an præ illo contemnatur? Nonne hoc aliquando sensitis? nonne hoc timuistis? nonne, sic in amore Christi divisus fuistis? *Omnis domus divisa contra se, non stabit, dicit Dominus.*

1. Cor. 7.

Matt. 12.

III. PUNCTUM.

HÆC estigitur sponsa fides, & præstanda sponso fidelitas, ut sicut neminem præter sponsum velit diligere, sic velit à nullo diligi: Quia quod in hac desponsatione primum ac pene unicum est, ut Sponsa tota sit Sponso, sicut Sponso totus est sponsæ, perinde uno violatur atque alio. Neque enim aliter violatur, quam quod totalis dilectio dividatur aut minuat: dividitur autem æquè ex illo amore sui, quo anima vult ab alio diligi, atque ex illo amore, quo alium diligit. Nam æquè occupatur, æquè secum sollicitatur & angitur an ametur, a que si amet. *Adulteri, nescitis quia amicitia hujus mundi inimica est Dei? Quicumque ergo voluerit amicus esse saeculi hujus, inimicus Dei constituitur.* Vide ut adulterium vocetur ista inordinata mundi amicitia, quia scilicet sic fides data Sponso violatur;

Non

Non est autem mundi amicitia, velle tantum diligere, sed etiam velle diligere, imò in hoc præcipue mundus diligitur, ut à mundo diligamur, hoc est quod præsertim præterit concupiscentia. Sicut vero non esset alienum ab amore divino, si sic à mundo diligaris ut non rependas mundanam dilectionem, sic planè, si diligis mundum, aut si à mundo vis diligere, tam pugnat cum amore divino, cum amore sponsæ ad sponsum, quàm repugnat integritati cordis, seu integritati & totali dilectioni, quam sponsa debet sponso.

Si mundus vos odit, scitote quia me priorem vobis odio habuit; si de mundo fuissetis, mundus quod suum erat, diligeret: quia vero de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus: Quasi diceret, hoc idem est vos meos esse toros, atque, in odio mundi esse, quia unum scæpe ex alio sequitur. Et tamen tu vis illa conjungere: Et Christi simul esse & mundi! Vide quàm longè sis à charitate, quæ vellet Chri-

stum ab omnibus & omnino diligere. Cum enim ab aliquo vis singulariter diligere, tum Cor illius à quo vis diligere, subtrahis Christo Domino, sicut tuum subtrahitur, quando aliquem diligis præter Christum. Erubescet de hac perfidia, & sine te moveri his Sponsi tui vocibus: *Tu formisata es cum amatoribus multis, tamen revertere ad me, dicit Dominus; Et ego suscipiam te; Revertere avertatris Israel, ait Dominus, & non avertam faciem meam à vobis: verumtamen scito iniquitatem tuam, quia in Dominum Deum tuum pravavocata es, & dispersisti vias tuas alienis. Vide caput octavum libri secundi de Imitatione Christi: Ubi hæc ad verbum, Numquam cupias singulariter laudari vel amari, quia hoc solus Dei est qui similem sibi non habet. Nec velis quod aliquis in corde suo tecum occupetur, neque tu cum alienis occuperis amore. SED SIT JESUS IN TE, ET IN OMNI BONO HOMINE.*

FINIS PRIMÆ PARTIS, IN VITAM
DOMINI JESU.

FF 2

VERI-